

Nadežda Hļebņikova: «Mēs lepojamies, ka skolā mācās jau mūsu absolventu bērni un mazbērni»

Preiļu 2. vidusskola ir viena no lielākajām mazākumtautību skolām Latgales mazpilsētās

Egita Terēze Jonāne

Egita Terēze Jonāne foto

Nadežda Hļebņikova vada Preiļu 2. vidusskolu, kas ir viena no lielākajām mazākumtautību skolām Latgales mazpilsētās. Viņa "Vietējai Latgales Avīzei" gan uzsvēra vairāku dzimtu uzticību šai skolai, gan parādīja skolas lepnumu – muzeju.

Kāda ir jūsu skola saturiski un skaitliski?

— Mūsu Preiļu 2. vidusskolas skaitļos – šajā mācību gadā mācās 199 skolēni, šis skaitlis ir stabils pēdējos desmit gadus. Mūsu Preiļu 2. vidusskola ir integrējoša, jo mēs īstenojam bilingvālas mazākumtautību pamatizglītības programmas latviešu un krievu valodā no 1. līdz 9. klasei un vispārējās vidējās izglītības programmas (latviešu valodā) no 10. līdz 12. klasei. Visas mācību grāmatas ir latviešu valodā vai bilingvālas, visi skolotāji labi zina latviešu valodu, bet, ja 1.–9. klasē skolēnam ir vajadzīga palīdzība, skolotāji paskaidro krievu valodā.

Tikmēr 10.–12. klases skolēni jau 22 gadus mācās tikai latviešu valodā. Toreiz mēs vidusskolēniem piedāvājām gan bilingvālas programmas, gan programmas valsts valodā, taču ar gadiem bilingvālas programmas nebija pieprasītas, tāpēc vidusskolas posmā palika programmas tikai valsts valodā.

Tad jau paši vecāki un bērni noteica skolas attīstības virzienu...

— ... tieši tā. Mūsu vidusskolēni un viņu vecāki izvēlējās izglītības programmas valsts valodā. Turklāt mēs, skolotāji, strādājam ar mērķi, lai skolēni pēc 9. klases, izvēloties mācības vidusskolā, darītu to veiksmīgi valsts valodā mūsu Preiļu 2. vidusskolā vai kādā citā vidusskolā, gimnāzijā vai profesionālajā izglītības iestādē.

«Pabeidzot pamatskolas posmu, mūsu skolēnu centralizēto valsts valodas eksāmenu rezultāti ir tikpat augsti, ka spēcīgajās Latvijas skolās. Viņi vēlāk var sekmīgi iekļauties gan tālākā izglītībā, gan sabiedrībā.»

Turklāt lielākā daļa devītās klases absolventu izvēlas mūsu skolu, jo tā ir dzimtā skola, te strādā kompetenti, atsaucīgi un saprotoši skolotāji, kurus skolēni ļoti labi pazīst.

Mums skolā ir arī neklātienē un tālmācības vispārējās vidējās izglītības programmas klases. Jauniešiem un pieaugušajiem, kuri strādā, audzina bērnus vai atrodas ārzemēs, ir iespēja iegūt vidējo izglītību, mācoties neklātienē un e-vidē.

Savukārt pamatskolas posmā mēs piedāvājam divas speciālās programmas bērniem ar mācīšanās traucējumiem un garīgas attīstības traucējumiem. Tā ir iekļaujošā izglītība, kur dominē individuālais darbs ar katru bērnu, katram bērnam ir sastādīts individuālais mācību plāns, sekojot tam, skolotāji un atbalsta komanda palīdz sekmīgi integrēties pamatizglītības programmā. Arī klasesbiedri atbalsta speciālo programmu skolēnus, lai viņi varētu sekmīgi mācīties un integrēties kolektīvā.

Jūsu pieredze liecina, ka vecākiem bērniem ar īpašām vajadzībām nav jābaidās izglītot vispārīgizglītojošā skolā, nevis speciālajā...

— ... tieši tā. Tie skolēni, kuriem ir mācīšanās traucējumi, 9. klasē sekmīgi kārtro valsts pārbaudes darbus un saņem tādu pašu apliecinājumu par pamatizglītību, vēlāk sekmīgi turpina gaitas mūsu skolā vai kādā citā izglītības iestādē.

«Arī bērni ar garīgas attīstības traucējumiem saņem atbalsta zināšanas un prasmes, kuras sagatavo viņus dzīvei, un ir labi piemēri, kad viņi pēc 9. klases iegūst labu profesiju.»

Turklāt sabiedrība pamazām atbrīvojas no stereotipa, ka bērniem ar īpašām vajadzībām jāpaliek mājās vai jāapmeklē speciālās skolas.

Kādi izaicinājumi vēl ir sekmējuši pirmajās Preiļu 2. vidusskolā?

— Valodas – tas ir vislielākais izaicinājums, jo pamatskolas posmā mācās krievvalodīgie bērni no krievu, baltkrievu, ukraiņu, romu ģimenēm, un viņiem uzreiz 1. klasē vajag uzsākt lasīt un rakstīt vairākās valodās. Pirms astoņiem gadiem 1. klases bērniem ieviesa arī angļu valodu, līdz ar to skolēnam bija jābaidās jau trīs valodās – dzimtajā krievu, valsts latviešu valodā un angļu valodā, bet dažās ģimenēs vēl ir sava valoda, piemēram ukraiņu vai romu valoda. Iestarpināšu, ka mūsu skolēni nāk arī no jauktām ģimenēm.

Vairākas valodas skolotājiem un bērniem – tā ir liela slodze, bet skola saņem arī lielu vecāku atbalstu. Vecāki un skolotāji labi sadarbojas kopīga mērķa sasniegšanā, proti, sniegt bērnam kvalitatīvu izglītību.

Kā jūs skolēnus iepazīstināt ar profesijām?

— Karjeras izglītība ir klātesoša gan mācībās, gan audzināšanā, un skolotājs kopā ar skolēnu vecākiem jau pamatskolā novēro, pēta, kas viņam padodas un kas patīk, jo šajā vecumā bērnam pašam ir grūti izlemēt, ko darīt pēc devītās klases. Es neslēpšu, ka mums, skolotājiem, gribētos, lai visi skolēni turpinātu mācīties mūsu skolā desmitajā klasē. Tomēr skolotājs un vecāki respektē bērna intereses, spējas un prasmes. Vēlāk, ja bērnam tehnikumā vai koledžā nav veicies vai nav intereses par izvēlēto profesiju, tad viņš atgriežas mūsu skolā un pabeidz vidusskolu.

Savukārt 80 % no mūsu vidusskolas posma absolventiem turpina mācības augstskolās un citās mācību iestādēs un strādā dažādās jomās – gan medicīnā, gan izglītībā, gan uzņēmējdarbībā u.c.

Lasu skolu direktoru un skolotāju intervijās, ka vienai daļai bērnu pietrūkst motivācijas mācīties. Kāds ir jūsu vērojums, kāpēc skolēni negrib mācīties?

— Vieni redz internetvidē, ka cilvēki strādā labā darbavietā un saņem labu algu bez profesijas, citi grib doties uz ārzemēm, jo tur jau dzīvo un strādā draugi vai ģimene. Tāpat ir darbavietas, kur jaunos speciālistus neņem darbā, jo viņiem pietrūkst pieredzes. Es gan nebaudos uzaicināt jaunus speciālistus, piemēram, sporta skolotājus strādāt mūsu skolā otro gadu, viņš atnāca uzreiz pēc augstskolas. Diemžēl skolotāju kolektīvs skolās noveco, daudz ir skolotāju vecumā 55 gadi un vairāk.

Algas skolotājiem tagad ir diezgan labas, bet jaunie nenāk uz skolu. Kur tas suns ir apraksts?

— Mazā pilsētā skolotājs saņem labu algu. Taču pedagoga darbs nav viegls, it īpaši tagad, kad skolas ievieš jaunu mācību saturu (kompetencēs balstītu izglītību). Pieredzējušiem skolotājiem ir grūti tam dēļ, ka mēs (arī es piederu šai paaudzei) izglītību ieguvām pirms kāda laika (mums jau ir 20–30 gadu pieredze), bet tagad viss jābaidās no jauna. Protams, mums ir atbalsts Skola2030, taču pietrūkst mācību līdzekļu. Piemēram, tikai šī mācību gada pirmā semestra beigās parādījās vairākas mācību grāmatas, kuras mēs labprāt lietotu jau mācību gada sākumā, būtu pareizāk, ka grāmatas izdota pirms 1. septembra. Redzot to visu, jaunie speciālisti šādu smagu skolotāja ikdienu negrib. Šodien arī bērni ir citādāki – kustīgi, vaicājoši, patstāvīgi, un varbūt tas daudzus jauniešus attur nākt uz skolu.

«Mūsu skolotāju kolektīvs ir īpašs ar to, ka no 34 skolotājiem 70 % ir Preiļu 2. vidusskolas absolventi. Arī es pabeidzu šo skolu. Visi skolotāji ir noslogoti, nav laika, lai paši varētu "izgudrot jaunu velosipēdu", it sevišķi šajā Covid-19 pandēmijas laikā, jo divus gadus skolēni bieži mācījās attālināti. Tomēr skolotāji strādā, pārzina digitālos rīkus, meklē materiālu stundām internetā, grāmatās. Esmu ļoti pateicīga skolotājiem, ka viņi ir radoši, strādīgi un pacietīgi.»

Vai jūs pati mācītos un strādātu par skolotāju, ja viss būtu jāsāk no jauna tieši šajā laikā?

— Es atkal kļūtu par angļu un franču valodas skolotāju. Un daudzi skolotāji sacītu to pašu. Kad es gāju skolā, skolotāju cienīja, toreiz skolotājs – tā bija ļoti prestiža profesija. Ar šo cieņu augu ģimenē, ar šo cieņu mācījos skolā. Skolotāja darbs – tā ir mana sirds lieta. Manuprāt, ja jaunam cilvēkam skolotāja profesija būs sirds lieta, tad viņš, kļūstot par skolotāju, atnāks uz skolu un strādās ilgu laiku.

Ko jūsu skola dara papildus tam, ko prasa ministrija, izglītības standarti?

— Aicinām skolēnus piedalīties valsts olimpiādēs un dažādos konkursos, skolotāji strādā ar talantīgiem skolēniem. Katru gadu skolēni un skolotāji slavina skolas, pilsētas un novada vārdu, iegūstot godalgotas vietas.

Mēs uzticamies skolēnu pašpārvaldei – parlamentam un tā ministriem. Jaunieši aktīvi iesaistās skolas dzīvē, organizē ārpusstundu aktivitātes, bet mēs, skolotāji, ļaujam, lai viņi palīdz veidot skolas saturu un vidi. Mums patīk viņu rīkotie Skolotāju dienas pasākumi, piemēram, šajā mācību gadā skolēni iejutās skolotāju lomās un organizēja stundas ārā. Mūsu lokācija ir ļoti laba, jo skola atrodas pie Preiļu muizmas kompleksa un parka, tāpēc varam izmantot «dabas klases».

Mums ir ļoti plašs ārpusstundu aktivitāšu piedāvājums. Skolā darbojas vairākas teātra grupas, vairāk nekā 20 gadus notiek Teātra svētki (pat covidā laikā – attālināti). Tāpat skolēni dzied sākumskolas kori, dejo mūsdienīgu dejas kolektīvus, apmeklē fakultatīvu «Ritmika», darbojas robotikas pulciņā, zīmē un darbojas rokdarbu un kokapstrādes pulciņos. Skolēni piedalās un uzvar radošajā Tatjanas dienas konkursā, kas notiek katru gadu. Mēs rīkojam Masļejiču un Sieviešu dienas koncertu, un šos svētkus apmeklē ne tikai skolēni un vecāki, bet arī Preiļu novada iedzīvotāji. Mēs kopjam gan latviešu, gan mazākumtautību tradīcijas, piemēram, svinot Ziemassvētkus un Lieldienu.

Kāda ir skolas un pašvaldības sadarbība?

— Mūsu sadarbība ir veiksmīga, jo Preiļu novada dome atbalsta skolas. Piemēram, izskatīt šī gada budžetu, visas skolas, tostarp arī mūsu skola, saņēma finansējumu mācību saturu un mācību vides uzlabošanai utt. Preiļu novada pašvaldības vadība un Preiļu novada Izglītības pārvaldes vadība ir ļoti atsaucīga, speciālisti sniedz kompetentus padomus. Pavasarī notiks Preiļu 2. vidusskolas akreditācija, mēs ceram, ka tā arī būs veiksmīga.

Vai jūsu skola uzņems ukraiņu bērnus, ja būs šāda nepieciešamība?

— Protams, uzņemsim, jo mums ir pieredze strādāt bilingvāli un trīs valodās mācību stundās. Tāpat skolas materiāli-tehniskā bāze un mācību resursi ļauj mums pieņemt ukraiņu bērnus. Un mēs darīsim visu, kas ir mūsu spēkos, lai izveidotu draudzīgu un omulīgu atmosfēru.

Ja skolēnu skaits ir stabils gadu no gada, tad jau jūs neuztrauc skolu reitingi...

— ... mēs katru gadu analizējam gan potenciālo skolēnu skaitu divus trīs gadus uz priekšu, gan centralizēto valsts eksāmenu un olimpiāžu rezultātus. Mums tas ir svarīgi. Tāpat mēs lepojamies, ka skolā mācās jau mūsu absolventu bērni un mazbērni. Tātad vecāki uzticas Preiļu 2. vidusskolas kolektīvam. ☑